

ສະຕີໄພພິ ຍຸກສຸດທ້າຍຊ່າງປະເສີດແທ້ໆ!

ໂດຍ ແອວເດີ ຄະເວັ ຕິ ແອວ ຄຸກ

ແຫ່ງສະພາອັກຄະສາວິກສິບສອງ

ທ່າ ວໍລະຊຸ້ ສະແຕກເຮືອ ກະປະພັ ແລະ ກະປະຫວັດສາດໄດ້ຂຽ ກ່ຽວກັບກາ ອົບພະຍົບ ແລະ ກາ ເຕົ້າໂຮມຂອງຊາວມົມອ ສູ່ຮ່ວມພູເຂົາເລັກ. ເພິ່ນບໍ່ໄດ້ຍອມຮັບສາສ າຂອງເຮົາ ແລະ ໃ ຫລາຍໆດ້າ ກໍມີທີ່ຕິ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເພິ່ນໄດ້ປະທັບໃຈ ຈໍກາ ອຸທິດຕິ ແລະ ຄວາມກ້າຫາ ຂອງສະມາຊິກ ຂອງສາສ າຈັກເຮົາຂອງໃ ຕອ ຕີ້ ,

ໂດຍສະເພາະນໍາສະຕີທັງຫລາຍ. ເພິ່ນໄດ້ຂຽນວ່າ, “ສະຕີຂອງ ເຂົາເຈົ້າຊ່າງປະເສີດແທ້ໆ.”¹

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍກ່າວຂໍ້ຄໍາຄິດນັ້ນໃນເວລານີ້. ສະຕີໄພພິ ຍຸກສຸດທ້າຍຂອງເຮົາຊ່າງປະເສີດແທ້ໆ!

ພຣະເຈົ້າໄດ້ປະທາ ໃຫ້ສະຕີທັງຫລາຍມີຄຸ ສົມບັດແຫ່ງສະຫວັ ທັງທາງພະລັງ, ຄຸ ະທໍາ, ຄວາມຮັກ, ແລະ ຄວາມເຕັມໃຈຈະເສຍສະລະເພື່ອລ້ຽງດູຄື ລຸ້ ຕໍ່ໄປທີ່ເປັ ລູກໆທາງວິ ຍາ ຂອງ ພຣະອົງ.

ກາ ຄີ້ ຄວ້າໃ ສະຫະລັດເມື່ອບໍ່ດີ ມານີ້ໄດ້ຍີ ຍັ ວ່າບໍ່ ດາສະຕີໃ ທຸກໆສາສນາ “ເຊື່ອໃ ພຣະ ເຈົ້າຢ່າງເລິກຊື່ງ,” ແລະ ໄປຮ່ວມພິທີກາ ທາງສາສ າເລື້ອຍໆຫລາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ. “ໃ ເກືອບ ທຸກໆກໍລະ ືເຂົາເຈົ້າເປັ ຄົນທີ່ຈິງຈັງຫລາຍກັບສາສນາ.”²

ຜີ ງາ ນີ້ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າຕົກໃຈເລີຍ, ໂດຍສະເພາະເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າສະທ້ອ ຄິດເຖິງ ບົດບາດອັ ສູງສົ່ງຂອງຄອບຄົວ ແລະ ສະຕີໃ ສາສ າຈັກຂອງເຮົາ. ຫລັກຄໍາສອ ຂອງເຮົາກໍແຈ່ມ ແຈ້ງດີ; ສະຕີເປັ ທິດາຂອງພຣະບິດາເທິງສະຫວັ ຂອງເຮົາ, ຜູ້ທີ່ຮັກເຂົາເຈົ້າ. ພັ ລະຍາກໍເທົ່າທຽມ ກັບສາມີຂອງ າງ. ຊີວິດແຕ່ງໆ ຮຽກຮ້ອງກາ ເປັ ທີ່ ສ່ວນທີ່ເຕັມສ່ວ ບ່ອ ທີ່ພັ ລະຍາ ແລະ ສາມີເຮັດວຽກຄຽງຂ້າງກັ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງກາ ຂອງຄອບຄົວ.³

ເຮົາຮູ້ວ່າກາ ທ້າທາຍກໍມີຫລາຍສໍາລັບບໍ່ ດາສະຕີ, ຮ່ວມທັງຜູ້ທີ່ພະຍາຍາມຈະດໍາລົງຊີວິດຕາມ ພຣະກິດຕິຄຸ .

ມໍລະດົກຂອງສະຕີບຸກເບີກ

ຄູ ສົມບັດທີ່ເດັ່ນສຸດໃ ຊີວິດຂອງຜູ້ບຸກເບີກຂອງເຮົາຄືສັດທາຂອງພວກສະຕີ. ຕາມທຳມະຊາດ ແຫ່ງສະຫວັ ສະຕີໄດ້ຮັບຂອງປະທາ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບອັນຍິ່ງໃຫຍ່ຕໍ່ຄອບຄົວ ແລະ ລູກ ແລະ ໃ ກາ ລ້ຽງດູໃ ບ້າ ເຮືອ ແລະ ໃ ທີ່ອື່ນໆ. ເພາະເຫດນີ້ສັດທາຂອງເອື້ອຍນ້ອງໃ ຄວາມ ເຕັມໃຈຈະປະຖິ້ມບ້າ ເຮືອ ແລະ ອອກຂ້າມທົ່ງພຽງໄປສູ່ອະນາຄົດທີ່ບໍ່ແ ' ອ ກໍເປັ ກາ ດີ ໃຈ ແທ້ໆ. ຖ້າເຮົາຈະບໍ່ ຍາຍເຖິງຄູ ສົມບັດເດັ່ນສຸດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ນັ້ນກໍຈະເປັ ສັດທາທີ່ບໍ່ຫວັ່ນໄຫວ ຂອງເຂົາເຈົ້າໃ ພຣະກິດຕິຄຸນທີ່ໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຂອງພຣະເຢຊູຄຣິດ,

ເລື່ອງລາວທີ່ກ້າຫາ ເຖິງສິ່ງທີ່ສະຕີບຸກເບີກເຫລົ່ານີ້ໄດ້ສະລະ ແລະ ສຳເລັດຕອ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂ້າມ ທົ່ງພຽງນັ້ນກໍເປັນມໍລະດົກທີ່ລຳຄ່າຕໍ່ສາສ າຈັກ. ຂ້າພະເຈົ້າປຶ້ມໃຈໂດຍເລື່ອງລາວຂອງ າງ ເອລິຊາເບັດ ແຈກສັນ ທີ່ໄດ້ສູ ເສຍ ອາຣອນ ສາມີທີ່ໄດ້ເສຍຊີວິດຕອ ຂ້າມແມ່ ຈໍ ພະແລດ ກັບ ຂະບວ ລໍ້ມາຕີ . າງໄດ້ບໍ່ ທົກໄວ້ວ່າ:

“ຂ້ອຍຈະບໍ່ພະຍາຍາມບໍ່ ຍາຍເຖິງຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຕີ ເມື່ອຖືກປະເປັ ຍິງໝ້າຍພ້ອມລູກສາມ ຄີ , ໃ ສະພາບກາ ທີ່ປວດລ້າວຫລາຍທີ່ສຸດນີ້... ຂ້ອຍເຊື່ອ... ວ່າຄວາມທຸກທໍລະມາ ຂອງຂ້ອຍ ເພື່ອພຣະກິດຕິຄູ ຈະເປັ ກາ ກະທຳໃຫ້ສັກສິດເພື່ອຜີ ປະໂຫຍດຂອງຂ້ອຍ....

“ຂ້ອຍໄດ້ອ້ອ ວອ ຫາພຣະຜູ້ເປັ ເຈົ້າ,...ພຣະອົງໄດ້ສັ ຍາວ່າຈະເປັ ສາມີໃຫ້ຍິງໝ້າຍ, ແລະ ເປັ ພໍ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ຂາດພໍ່. ຂ້ອຍໄດ້ອ້ອ ວອ ຫາພຣະອົງ ແລະ ພຣະອົງກໍໄດ້ມາຊ່ອຍເຫລືອຂ້ອຍ.”⁴

ເອລິຊາເບັດ ໄດ້ເວົ້າວ່າ າງໄດ້ຂຽ ປະຫວັດແທນຜູ້ທີ່ໄດ້ຜ່ານຜ່າສະພາບດຽວກັນ ດ້ວຍຄວາມຫວັງວ່າ ຄົນໃນລຸ້ນຕໍ່ໄປຈະເຕັມໃຈອົດທົນ ແລະ ສະລະທຸກສິ່ງເພື່ອອານາຈັກ ຂອງພຣະເຈົ້າ.⁵

ບັນດາສະຕີໃນສາສນາຈັກໃນວັນເວລານີ້ກໍເຂັ້ມແຂງ ແລະ ກ້າຫາ

ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອວ່າສະຕີໃນສາສນາຈັກໃນວັນເວລານີ້ກໍຮັບມືກັບການທ້າທາຍນັ້ນໄດ້ດີ ແລະ ກໍເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຊື່ສັດເໝືອນກັນ. ຜູ້ນຳຖານະປະໂລຫິດໃນສາສນາຈັກໃນທຸກລະດັບຮັບຮູ້

ເຖິງການຮັບໃຊ້, ການເສຍສະລະ, ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ແລະ ການບໍລິຈາກຂອງພວກນາງດ້ວຍຄວາມ
ຮູ້ບຸ ຄຸ .

ຫລາຍໆສິ່ງທີ່ເຮົາສຳເລັດໄດ້ໃນສາສ າຈັກກຳເປີ ເພາະກາ ຮັບໃຊ້ຢ່າງບໍ່ເຫີ ແກ່ຕົວຂອງບໍ ດາ
ສະຕີ. ບໍ່ວ່າໃນສາສນາຈັກ ຫລື ໃນບ້ານເຮືອນ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ສວຍງາມທີ່ຈະເຫັນຖານະປະໂລຫິດ
ແລະ ສັງຄົມສະຕີສົງເຄາະເຮັດວຽກນຳກັນດ້ວຍຄວາມປອງດອງ. ຄວາມສຳພັນດັ່ງນີ້ກໍເໝືອນ
ວົງດົນຕີໃຫຍ່ທີ່ມີຜົນງານປະສານສຽງທີ່ດົນໃຈເຮົາທຸກຄົນ.

ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າຖືກມອບໝາຍໃຫ້ໄປຮ່ວມກອງປະຊຸມສະເຕກທີ່ມິດເຊິນ ວີເອໂຫ ຄາລິຟໍເນຍ,
ຂ້າພະເຈົ້າຮູ້ສຶກຊາບຊຶ້ງເມື່ອໄດ້ຍິນເລື່ອງລາວຂອງງານເຕັ້ນລຳກ່ອນວັນປີໃໝ່ຂອງຊາວໜຸ່ມໃນ
ສະເຕກສີ່ແຫ່ງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຫລັງຈາກງານຈົບລົງເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຫັນກະເປົາແຕ່ບໍ່ຮູ້ວ່າເປັ ຂອງໃຜ.
ຂ້າພະເຈົ້າຂໍແບ່ງປັນສິ່ງທີ່ຊົດສະເຕີ ມີ ກາ ເຊກວິກ, ປະທາ ຍິງໜຸ່ມປະຈຳສະເຕກລາກູ າ
ີກູເອ ຄາລິຟໍ ຍ, ໄດ້ບໍ ທີກໄວ້ວ່າ:

“ພວກເຮົາບໍ່ຢາກລ່ວງເກີນ, ນີ້ເປັນຂອງສ່ວນຕົວຂອງຄົນໃດຄົນໜຶ່ງ! ສະນັ້ນພວກເຮົາຈຶ່ງ
ເປີດກະເປົາຢ່າງລະມັດລະວັງ ແລະ ຈັບເອົາສິ່ງທຳອິດທີ່ຢູ່ທາງເທິງ---ຫວັງວ່າມັນ
ຈະຊ່ອຍໃຫ້ເຮົາຮູ້ວ່າໃຜເປັ ເຈົ້າຂອງ. ມັນກໍໄດ້ຊ່ອຍ.... ແຕ່ໃນທາງອື່ນ---ມັນເປັນປຶ້ມນ້ອຍ
ສຳລັບຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງ ຊາວໜຸ່ມ.... ໂທ! ສິ່ງນີ້ກໍໄດ້ບອກໃຫ້ເຮົາຮູ້ສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງກ່ຽວກັບນາງ.
ແລ້ວ, ພວກເຮົາໄດ້ຍີ້ເຂົ້າໄປ ຫາສິ່ງຕໍ່ໄປ, ເປັນປຶ້ມນ້ອຍ.... ແນ່ນອນວ່ານີ້ຈະໃຫ້ຄຳຕອບເຮົາ.
ແຕ່ບໍ່ໄດ້ເປັນໃນທາງທີ່ເຮົາ ຄາດຄິດ. ໜ້າທຳອິດ.... ເປັນລາຍຊື່ຂອງຂໍ້ພຣະຄຳພີທີ່ນາງມັກ....
ຍັງມີອີກຫ້າໜ້າທີ່ນາງໄດ້ຂຽນ ຂໍ້ພຣະຄຳພີ ແລະ ບັນທຶກສ່ວນຕົວ.”

ພວກ ຊົດສະເຕີເຫລົ່ານັ້ນກໍຢາກພົບຍິງໜຸ່ມທີ່ຊື່ສັດຄົນນັ້ນໃ ທີ ທີເລີຍ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ກັບໄປ
ຫາກະເປົາໃບນັ້ນເພື່ອຊອກຫາເຈົ້າຂອງ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຍົບເຂົ້າໜົມອົມຫອມ, ສະບູ, ເຄື່ອງສຳອາງ
ແລະ ຫວີ ອອກມາ. ຂ້າພະເຈົ້າມັກຄຳຄິດເຫັນຂອງເຂົາເຈົ້າວ່າ: “ໂອ້,
ຄຳວາຈາຕົງກໍອອກມາຈາກປາກ ຂອງນາງດ້ວຍ; ນາງມີມືທີ່ສະອາດ ແລະ ນຸ່ມນວນ; ແລະ
າງຮັກສາຕົວເປັ ຢ່າງດີ.

ເຂົາເຈົ້າຕື່ນເຕັ້ນຢາກເຫັນສິ່ງອື່ນອີກ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຫັນກະເປົາໃສ່ເງິນຫລຽນທີ່ນາງເຮັດເອົາເອງ ຈາກ ກັບ ຈໍໝາກໄມ້, ແລະ ຍັງມີເງິນ ໃ ຖົງຮູດຊິບ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮ້ອງຂຶ້ນວ່າ “ເອີ້, ນາງເປັນຄົນທີ່ຊ່າງຄິດປະດິດແຕ່ງ ແລະ ຕຽມພ້ອມດ້ວຍ!” ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກຄືວ່າຕົນເປັນເດັກນ້ອຍ ໃນເຊົ້າວັນຄຣິດສະມັດ. ສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຍິບອອກມາຕໍ່ໄປແຮງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າປະຫລາດໃຈ ຫລາຍ---ມັນເປັນສູດເຂົ້າໜົມເຄັກ ພ້ອມທັງໜັງສືນ້ອຍວ່າຈະເຮັດເຄັກໃຫ້ເພື່ອນຕອນວັນເກີດ. ເຂົາເຈົ້າເກືອບຮ້ອງຂຶ້ນດັງໆວ່າ, “ນາງເປັນແມ່ບ້ານທີ່ເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແລະ ມັກຮັບໃຊ້.” ແລະ ແລ້ວ, ໃນທີ່ສຸດກໍໄດ້ພົບບັດປະຈຳຕົວ. ຜູ້ນຳຊາວໜຸ່ມເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ກ່າວວ່າເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າ ໄດ້ຮັບພອນ ຫລາຍທີ່ໄດ້ “ສັງເກດເຫັນຕົວຢ່າງງຽບງຽມຂອງຍິງໜຸ່ມທີ່ດຳລົງຊີວິດຕາມພຣະກິດຕິຄຸ .⁶

ເລື່ອງລາວມີສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຄຳໝັ້ນສັນຍາທີ່ຍິງໜຸ່ມຂອງເຮົາມີຕໍ່ມາດຕະຖານ ຂອງສາສ າຈັກ.⁷ ມັນກໍເປັນຕົວຢ່າງຂອງຜູ້ນຳຂອງຍິງໜຸ່ມທີ່ເອົາໃຈໃສ່, ສົນໃຈ ແລະ ອຸທິດຕົນຕະຫລອດທົ່ວໂລກ ຳອີກ. ພວກ າງຊ່າງປະເສີດແທ້ໆ!

ພວກເຮື້ອຍນ້ອຍມີບົດບາດທີ່ສຳຄັນໃນສາສນາຈັກ, ໃນຊີວິດຄອບຄົວ, ແລະ ໃ ສ່ວ ບຸກຄົ ທີ່ຈຳເປັນໃນແຜນຂອງພຣະບິດາເທິງສະຫວັນ. ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບທັງຫລາຍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳຈ້າງເປັ ເງິນຕາ, ແຕ່ໃຫ້ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຊົ່ວນິລັນດອນ. ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ສະຕີຜູ້ ເບີກບາ ແລະ ມີຄວາມສາມາດໃ ຄະ ະກຳມະກາ ຫັງສີພິມຄີ ໜຶ່ງໄດ້ຂໍຄຳບັນຍາຍເຖິງ ບົດບາດຂອງສະຕີໃ ສາສ າຈັກ. າງໄດ້ຮຽ ຮູ້ວ່າຜູ້ ຳບຸກຄົ ໃ ສາສ າຈັກຂອງເຮົາບໍ່ໄດ້ ຮັບຄຳຈ້າງ. ນາງຕັດຄຳເວົ້າເພື່ອບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າຄວາມສົນໃຈຂອງນາງໝົດໄປແລ້ວ. າງໄດ້ເວົ້າວ່າ, “ຂ້ອຍບໍ່ເຊື່ອດອກວ່າ ພວກສະຕີຕ້ອງການວຽກທີ່ບໍ່ມີຄຳຈ້າງຫລາຍຕື່ມອີກ.”

ພວກເຮົາໄດ້ບອກວ່າອົງການທີ່ສຳຄັນສຸດຢູ່ເທິງໂລກຄືຄອບຄົວບ່ອນທີ່ “ພໍ່ ແລະ ແມ່ເປັນຫຸ້ນສ່ວນທີ່ ເທົ່າທຽມກັນ.”⁸ ບໍ່ມີໃຜໄດ້ຮັບຄຳຈ້າງເປັນເງິນຕາ, ແຕ່ພອນນັ້ນກໍຫລາຍເກີນຄຳບັນຍາຍ. ແ ອ ວ່າພວກເຮົາໄດ້ບອກ າງກ່ຽວກັບສະມາຄົມສະຕີສົງເຄາະ, ອົງກາ ຍິງໜຸ່ມ ແລະ ປະຖົມໄວທີ່ມີສະຕີເປັນປະທານທີ່ນຳພາ. ພວກເຮົາໄດ້ບອກວ່າໃນປະຫວັດສາດຂອງເຮົາ ໃ ຕອນຕົ້ນທັງຊາຍ ແລະ ຍິງອະທິຖານ, ຫລິ້ນດິນຕີ, ກ່າວຄຳປາໄສ ແລະ ຮ້ອງເພງໃນກຸ່ມ, ແມ່ນແຕ່ໃນກອງປະຊຸມສິນລະລຶກ, ຊຶ່ງເປັນກອງປະຊຸມທີ່ສັກສິດທີ່ສຸດຂອງເຮົາ.

ປຶ້ມຊື່ສຽງດັງທີ່ອອກມາໃນບໍ່ດົນມີຊື່ *American Grace* ພະຄູ ຂອງຊາວອາເມລິກັນ ,
ໄດ້ລາຍງາ ເຖິງ ບັ ດາສະຕີໃ ຫລາຍໆສາສ າ. ມັ ໄດ້ບອກວ່າສະຕີໄຟພີ ຍຸກສຸດທ້າຍ
ເປັນຄົນແຕກຕ່າງທີ່ພໍໃຈ ຫລາຍນຳບົດບາດຂອງຕົນໃນການນຳພາຂອງສາສນາຈັກ.⁹
ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ, ໄຟພີນຍຸກ ສຸດທ້າຍທັງໝົດ, ທັງຊາຍ ແລະ ຍິງ, ມີຄວາມ
ຜູກມັດກັບຄວາມເຊື່ອຖືຂອງຕົນຫລາຍກວ່າ ສາສນາອື່ນໃດທີ່ຖືກ ສົກສາມາ.¹⁰

ບັ ດາສະຕີຂອງເຮົາບໍ່ໄດ້ເປັ ຜູ້ປະເສີດເພາະເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີບັ ຫາໃນຊີວິດ---ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ.
ພວກນາງປະເສີດຍ້ອນວິທີທີ່ພວກນາງຮັບມືກັບບັນຫາໃນຊີວິດ. ເຖິງແມ່ນຈະມີການທ້າທາຍ ແລະ
ກາ ທົດລອງໃ ຊີວິດຈາກກາ ແຕ່ງງາ ຫລື ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງງາ , ທາງເລືອກຂອງລູກໆ,
ສຸກຂະພາບບໍ່ແຂງແຮງ, ກາ ຂາດໂອກາດ ແລະ ບັ ຫາອີກຫລາຍໆຢ່າງ,
ພວກນາງຍັງຄົງຢູ່ຢ່າງເຂັ້ມແຂງ ແລະ ບໍ່ຫວັ່ນໄຫວ ແລະ ຍັງຈົງໃຈຕໍ່ຄວາມເຊື່ອ.
ເອື້ອຍນ້ອງຂອງເຮົາຕະຫລອດທົ່ວສາສນາຈັກຍັງ "ຊ່ອຍຄົນທີ່ອ່ອນແອ, ຍົກມືທີ່ຕົກ ແລະ
ເສີມກຳລັງໃຫ້ທົ່ວເຄົາທີ່ອ່ອນເພຍ" ສະເໝີໄປ.¹¹

ບົດບາດຂອງສະຕີໃ ສາສ າຈັກ

ໃ ລະຫວ່າງສາມປີທີ່ຜ່ານມານີ້ຝ່າຍປະທານສູງສຸດ ແລະ ສະພາອັກຄະສາວິກສິບສອງໄດ້
ສະແຫວງຫາການຊື້ນຳ, ການດົນໃຈ ແລະ ການເປີດເຜີຍຂະນະທີ່ພວກເຮົາໄດ້ປຶກສາ
ຳຜູ້ ຳຖາ ະປະໂລຫິດ ແລະ ອົງກາ ຊ່ອຍເຫລືອ ແລະ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ປຶ້ມຄູ່ມືຂອງສາສນາຈັກ
ເຫລັ້ມໃໝ່. ໃນຂະບວນການນີ້ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຮູ້ສຶກບຸນຄຸນອັນລື້ນເຫລືອສຳລັບບົດບາດທີ່
ສຳຄັນຂອງພວກເອື້ອຍນ້ອງ, ທັງຜູ້ທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ ແລະ ຜູ້ເປັນໂສດ, ກໍໄດ້ມີບົດບາດໃນ
ປະຫວັດສາດ ແລະ ດຽວນີ້ກໍຍັງມີບົດບາດນັ້ນຢູ່ທັງໃນຄອບຄົວ ແລະ ໃນສາສນາຈັກ.

ສະມາຊິກທຸກຄົ ໃ ສາສ າຈັກຂອງພຣະເຢຊູຄຣິດຕ້ອງ "ທຳງານໃນສວນອະນຸ່ນເພື່ອຄວາມລອດ
ຂອງຈິດວິນຍານຂອງມະນຸດ."¹² "ວຽກງານແຫ່ງຄວາມລອດຮ່ວມດ້ວຍງານເຜີຍແຜ່ຂອງສະມາຊິກ,
ກາ ຮັກສາຜູ້ປ່ຽ ໃຈເຫລື້ອມໃສເອົາໄວ້, ກາ ຊ່ອຍສະມາຊິກຜູ້ອ່ອ ແອໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ວຽກງາ
ພຣະວິຫາ ແລະ ປະຫວັດຂອງຄອບຄົວ,... ກາ ສອ ພຣະກິດຕິຄຸນ,"¹³ ແລະກາ ດູແລຄົ ລຳ
ບາກຍາກຈີ .¹⁴ ນີ້ແມ່ນຖືກບໍລິຫານຜ່າ ກາ ປຶກສາຂອງສະພາຫວອດ.¹⁵

ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ປຶ້ມຄູ່ມື ໃໝ່ແມ່ນຈົ່ງໃຈວ່າອະທິກາ ທັງຫລາຍຜູ້ທີ່ຮູ້ສຶກໄວຕໍ່ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ມີຢູ່ຈະມອບໝາຍໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃຫ້ຄື ອື່ນດ້ວຍ. ສະມາຊິກຕ້ອງຍອມຮັບວ່າອະທິກາ ຖືກ ແ ະ ຈຳໃຫ້ມອບໝາຍ. ສະມາຊິກຕ້ອງສະໜັບສະໜູນ ແລະ ສົ່ງເສີມອະທິກາ ຂະ ະທີ່ເພິ່ນເຮັດ ຕາມຄຳແ ະ ຈຳນີ້. ສິ່ງນີ້ຈະໃຫ້ໂອກາດອະທິກາ ໄປໃຊ້ເວລາກັບຊາວໜຸ່ມ, ໜຸ່ມໂສດ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເພິ່ນເອງ. ເພິ່ນຈະມອບໝາຍໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບສຳຄັນ ອື່ນໆໃຫ້ຜູ້ ຈຳຖາ ະປະ ໂລຫິດ, ປະທາ ອົງກາ ຊ່ອຍເຫລືອ ແລະ ສ່ວ ບຸກຄົ ທັງຊາຍ ແລະ ຍິງ. ໃ ສາສ າຈັກບົດບາດ ຂອງສະຕີຢູ່ໃ ບ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມເຄົາລົບເປັ ຢ່າງສູງ.¹⁶ ເມື່ອຜູ້ເປັ ແມ່ໄດ້ຮັບກາ ເອີ້ນທີ່ຮຽກຮ້ອງ ເວລາຫລາຍ, ຜູ້ເປັ ພໍ່ຈະໄດ້ຮັບກາ ເອີ້ນທີ່ຮຽກຮ້ອງເວລາໜ້ອຍເພື່ອຊີວິດຄອບຄົວຈະມີຄວາມ ສົມດຸ .

ສີ່ຫ້າປີກ່ອ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ໄປຮ່ວມກອງປະຊຸມສະເຕກທີ່ປະເທດຕົງກາ. ຕອ ເຂົ້າວັ ອາທິດ ສາມ ແຖວທາງໜ້າໃ ຫ້ອງ ະມັດສະກາ ກໍເຕັມໄປດ້ວຍຜູ້ຊາຍອາຍຸລະຫວ່າງ ຊາວທຶກ ຫາ ສາມສິບ ຫ້າປີ. ຂ້າພະເຈົ້າຄິດວ່າ ັ້ນເປັ ກຸ່ມ ັກຮ້ອງ. ແຕ່ເມື່ອວຽກງາ ໃ ກອງປະຊຸມໄດ້ດຳ ເີ ໄປ, ຜູ້ ຊາຍແຕ່ລະຄົ ໃ ຈຳ ວ ຫົກສິບສາມ, ໄດ້ຍີ ຂຶ້ນເມື່ອລາຍຊື່ຂອງເຂົາເຈົ້າຖືກສະເໜີ ແລະ ໄດ້ຮັບ ກາ ສະໜັບສະໜູ ໃ ການແຕ່ງຕັ້ງຕໍ່ຖາ ະປະໂລຫິດແຫ່ງເມ ຄີເສເດັກ. ຂ້າພະເຈົ້າທັງດີໃຈ ແລະ ຕົກໃຈ.

ຫລັງຈາກກອງປະຊຸມຈົບລົງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຖາມປະທາ ມາເທອາກີ, ປະທາ ສະເຕກວ່າສິ່ງ ອັດສະຈັ ມີເກີດຂຶ້ນໄດ້ແ ວໃດ. ເພິ່ນໄດ້ບອກຂ້າພະເຈົ້າວ່າໃ ກາ ປະຊຸມສະພາສະເຕກເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສີ ທະ າເຖິງເລື່ອງກາ ຊ່ອຍເຫລືອສະມາຊິກຜູ້ອ່ອ ແອ. ຊິດສະເຕີ ເລອີ າຕາ ວາເອ ຄູ ປະທາ ສະມາຄົມສະຕີສົງເຄາະສະເຕກໄດ້ຂໍອະ ຸຍາດກ່າວສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ. ເມື່ອ າງໄດ້ ເວົ້າພຣະວິ ຍາ ໄດ້ຍີ ຍີ ຕໍ່ປະທາ ສະເຕກວ່າສິ່ງທີ່ າງແ ະ ຈຳຢູ່ນັ້ນຈົງ. ນາງໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ຍັງມີຊາຍໜຸ່ມທີ່ດີຫລາຍຄົ ໃ ສະເຕກອາຍຸຊາວ ແລະ ສາມສິບປີທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ໄປສອ ສາສ າ. າງ ໄດ້ເວົ້າວ່າທັງຫລາຍກໍຮູ້ວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ ເຮັດໃຫ້ອະທິກາ ແລະ ຜູ້ ຈຳຖາ ະປະໂລຫິດທີ່ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າໄປສອ ສາສ າຜິດຫວັງ ແລະ ວ່າບັດນີ້ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າຕີ ເປັ ສະມາຊິກທີ່ບໍ່ດີພໍ. າງ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ວ່າຊາຍໜຸ່ມເຫລົ່ານີ້ມີອາຍຸສູງກວ່າຜູ້ສອ ສາສ າເຕັມເວລາ. າງໄດ້ສະແດງຄວາມ ຮັກ ແລະ ຄວາມຫວ່າງໃຍທີ່ມີຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ. າງໄດ້ອະທິບາຍວ່າພິທີກາ ຊ່ອຍໃຫ້ລອດຍັງມີໃຫ້ເຂົາ ເຈົ້າຢູ່ ແລະ ວ່າຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຄວ ຢູ່ໃ ກາ ແຕ່ງຕັ້ງແຫ່ງຖານະປະໂລຫິດ ແລະ ພິທີກາ ຂອງ

ພຣະວິຫາ . າງໄດ້ກ່າວວ່າເຖິງແມ່ ວ່າຊາຍໜຸ່ມບາງຄົ ຍັງເປັ ໂສດ, ແຕ່ຫລາຍຄົ ໄດ້
ແຕ່ງງາ ກັບສະຕິຜູ້ປະເສີດ---ຊຶ່ງບາງຄົ ກໍເປັ ສະມາຊິກທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ບາງຄົ ອ່ອ ແອ, ແລະ
ບາງຄົ ກໍບໍ່ໄດ້ເປັ ສະມາຊິກ.

ຫລັງຈາກໄດ້ສິ ທະ າກ ຢ່າງລະອຽດໃ ສະພາສະເຕກແລ້ວ, ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຕັດສິ ໃຈວ່າຜູ້ຊາວ
ແຫ່ງຖາ ະປະໂລຫິດ ແລະ ສະຕິໃ ສະມາຄົມສະຕິສົງເຄາະຈະພາກ ເອ້ອມອອກໄປຊ່ອຍກູ້ຊາຍ
ໜຸ່ມເຫລົ່ານັ້ນ ແລະ ພັນລະຍາຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຂະ ະທີ່ອະທິກາ ໃຊ້ເວລາກັບຊາຍ ແລະ ຍິງໜຸ່ມໃ
ຫວອດຂອງຕີ . ຜູ້ທີ່ມີສ່ວ ໃ ກາ ຊ່ອຍກູ້ນັ້ນເອົາໃຈໃສ່ກາ ຕຽມເຂົາເຈົ້າສຳລັບຖາ ະປະໂລຫິດ
ແລະ ກາ ແຕ່ງງາ ັລ ດອ , ແລະ ພິທິກາ ຊ່ອຍໃຫ້ລອດໃ ພຣະວິຫາ . ໃ ລະຫວ່າງສອງປີຕໍ່
ມາ, ຜູ້ຊາຍເກືອບໝົດທັງຫົກສິບສາມຄົ ທີ່ໄດ້ຮັບກາ ສະໜັບສະໜູ ຕໍ່ຖາ ະປະໂລຫິດແຫ່ງເມ
ຄີເສເດັກໃ ກອງປະຊຸມທີ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ໄປຮ່ວມກໍໄດ້ຮັບຂອງປະທາ ສັກສິດໃ ພຣະວິຫາ ແລະ
ໄດ້ຜະ ຶກກັບພັ ລະຍາຂອງຕົນ. ເລື່ອງນີ້ກໍເປັ ພຽງແຕ່ຕົວຢ່າງໜຶ່ງວ່າເອ້ອມນ້ອງຂອງເຮົາສຳຄັ
ພຽງໃດໃ ວຽກງາ ກາ ຊ່ອຍໃຫ້ລອດໃ ຫວອດ ແລະ ສະເຕກຂອງເຮົາ ແລະ ວ່າພວກ າງຊ່ອຍ
ໃຫ້ໄດ້ຮັບກາ ເປີດເຜີຍງ່າຍຂຶ້ນພຽງໃດ, ໂດຍສະເພາະໃ ໃ ຄອບຄົວ ແລະ ສະພາບຶກສາໃ
ສາສ າຈັກ.¹⁷

ບົດບາດຂອງສະຕິໃ ຄອບຄົວ

ເຮົາກໍຮູ້ວ່າມີພະລັງມະຫາສາ ທີ່ຕັ້ງຂຶ້ນມາຕໍ່ຕ້າ ກັບບັ ດາສະຕິ ແລະ ຄອບຄົວ. ກາ ຄື້ ຄວ້າ
ສຶກສາເມື່ອບໍ່ດີ ມານີ້ໄດ້ພົບເຫັ ວ່າ ຄວາມຊື່ສັດໃນການແຕ່ງງາ ກໍເສື່ອມລົງ ແລະ ຈຳ ວ ຜູ້
ໃຫຍ່ທີ່ແຕ່ງງາ ກໍມີ ອຍລົງ.¹⁸ ສຳລັບຄົ ບາງຄົ ກາ ແຕ່ງງາ ກໍກາຍເປັ ແບບ “ລາຍການເລືອກ
ເທົ່ານັ້ນ ແທ ທີ່ຈະເປັ ຫລັກທຳແຕ່ງຕັ້ງຈຸດໃຈກາງຂອງສັງຄົມ.”¹⁹ ບັ ດາສະຕິກໍປະເຊີ ກັບ
ທາງເລືອກທັງຫລາຍຢ່າງ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຕອງທາງທີ່ຈະເລືອກດ້ວຍກາ ອະທິຖາ ແລະ ວ່າກາ
ທາງນັ້ນຈະມີຜີ ກະທົບແ ວໃດຕໍ່ຄອບຄົວ.

ປີຜ່າ ມາຕອ ຂ້າພະເຈົ້າໄປປະເທດ ັວຊີແລ , ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ອ່າ ຫນັງສືພິມເມືອງອອກແລ ກ່ຽວ
ກັບສະຕິທີ່ບໍ່ໄດ້ເປັ ສະມາຊິກຂອງສາສ າຈັກເຮົາ, ທີ່ມີບັ ຫາກັບເລື່ອງນີ້. ແມ່ຄິ ໜຶ່ງໄດ້ເວົ້າວ່າ
າງຮູ້ວ່າໃ ກໍລະ ືຂອງ າງນັ້ນ, ການເລືອກຂອງ າງທີ່ຈະເຮັດວຽກ ຫລືວ່າຈະຢູ່ບ້າ ແມ່ ກ່ຽວກັບ

ກາ ມີພິມໃໝ່ ແລະ ລົດຄັ ທີ່ສອງທີ່ າງບໍ່ຈຳເປັນ ຕ້ອງມີ. ແຕ່ສະຕີອີກຄື ໜຶ່ງ, ຮູ້ສຶກວ່າສັດຕູຂອງ
“ຊີວິດຄອບຄົວທີ່ມີຄວາມສຸກບໍ່ແມ່ນ ວຽກທີ່ບໍ່ມີຄ່າຈ້າງ---ແຕ່ເປັນ ໂຫລະທັດ.” ນາງໄດ້ເວົ້າວ່າ
ຄອບຄົວມີເວລາໃຫ້ໂຫລະທັດຫລາຍ ແຕ່ມີເວລາໃຫ້ກັ ໜ້ອຍ.²⁰

ສິ່ງນີ້ເປັນ ກາ ເລືອກທີ່ໃຊ້ຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ເປັນສ່ວນຕົວ, ແຕ່ຍັງມີຫລັກທຳສອງຂໍ້ທີ່ເຮົາຄວນ ເກັບ
ໄວ້ຄິດສະເໝີ. ໜຶ່ງ, ບໍ່ມີສະຕີຄື ໃດຕ້ອງຂໍໂທດ ຫລື ຮູ້ສຶກວ່າສິ່ງທີ່ າງບໍລິຈາກນັ້ນມີຄວາມສຳຄັ
້ອຍເພາະ າງໃຫ້ຄວາມອຸທິດຕົນເຕັມທີ່ໃນການລ້ຽງດູລູກໆ. ບໍ່ມີສິ່ງໃດສຳຄັນຫລາຍກວ່ານັ້ນ
ໃນແຜນຂອງພຣະບິດາເທິງສະຫວັນຂອງເຮົາ. ສອງ, ເຮົາຄວນລະວັງທີ່ຈະບໍ່ຕັດສິນ ຫລື
ຄິດວ່າເອື້ອຍນ້ອງຜູ້ທີ່ເລືອກໄປເຮັດວຽກຢູ່ນອກບ້ານນັ້ນບໍ່ຊື່ສັດພໍ. ໜ້ອຍເທື່ອທີ່ເຮົາເຂົ້າໃຈ ຫລື
ຮັບຮູ້ສະພາບການຂອງຄົນອື່ນຢ່າງຄົບຖ້ວນ. ສາມີພັນລະຍາຄວນປຶກສາກັນດ້ວຍການ
ອະທິຖາ ໂດຍເຂົ້າໃຈວ່າ ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ພຣະເຈົ້າສຳລັບກາ ເລືອກຂອງຕົ .

ເອື້ອຍນ້ອງທີ່ອຸທິດຕົນທັງຫລາຍ ຜູ້ທີ່ເປັນພໍ່ແມ່ຄື ດຽວ, ບໍ່ວ່າ ເປັນ ເພາະເຫດໃດກໍຕາມ,
ຫົວໃຈຂອງພວກເຮົາເອື້ອມອອກໄປຫາທ່ານດ້ວຍຄວາມຮູ້ສຶກບຸນຄຸນ. ສາດສະດາໄດ້ບອກ
ໃຫ້ແຈ້ງຊັດວ່າ, “ມີຫລາຍຄົນພ້ອມຈະຊ່ອຍທ່ານ. ພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າບໍ່ໄດ້ລືມພວກທ່ານ. ແລະ
ສາສນາຈັກຂອງພຣະອົງກໍຄືກັນ.”²¹ ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າໄພ່ພົ ຍຸກສຸດທ້າຍ ຈະ ຳໜ້າໃ ກາ
ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມໃນສະຖານທີ່ທຳການທີ່ໃຫ້ຄວາມເຫັນອີກເຫັນໃຈ ແລະ ຄວາມສະດວກ
ຕໍ່ຊາຍ ແລະ ຍິງໃນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງເຂົາເຈົ້າຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່.

ເອື້ອຍນ້ອງທີ່ກ້າຫານ ແລະ ຊື່ສັດຜູ້ເປັນໂສດ, ຂໍໃຫ້ທ່ານຮັບຮູ້ວ່າພວກເຮົາຮັກ ແລະ ຮູ້ສຶກບຸນຄຸນ
ຕໍ່ທ່າ , ແລະ ພວກເຮົາໃຫ້ທ່າ ແ ເຈົ້າວ່າບໍ່ມີພອ ິລັ ດອ ໃດໆຈະຖືກກັກໄວ້ຈາກທ່າ ເລີຍ.

ນາງເອມມະລີ ເອັຈ ລູດແມນສີ ສະຕີບຸກເບີກຜູ້ປະເສີດໄດ້ຂຽນເນື້ອເພງສວດຊື່, “As Sisters in
Zion.” ເອື້ອຍນ້ອງໃນສີໂອນ. ນາງໄດ້ກ່າວຢ່າງຖືກຕ້ອງວ່າ “ໜ້າທີ່ຂອງທູດທັງຫລາຍຖືກມອບ
ໝາຍແກ່ສະຕີ.”²² ນີ້ຖືກບັນ ຍາຍວ່າ “ບໍ່ມີຫຍັງສຳຄັນນ້ອຍໄປກວ່າທີ່ຈະເຮັດຕາມທີ່ພຣະບິດາເທິງ
ສະຫວັ ຂອງເຮົາມອບໝາຍ, ແລະ ສິ່ງນີ້ເປັນ ຂອງປະທາ ທີ່.... ເອື້ອຍນ້ອງ.... ມີສິດໄດ້ຮັບ.”²³

ເອື້ອຍນ້ອງທັງຫລາຍ, ພວກເຮົາຮັກ ແລະ ຍົກຍ້ອງທ່ານ. ພວກເຮົາຮູ້ສຶກບຸນຄຸນຕໍ່ການຮັບໃຊ້
ຂອງທ່າ ໃ ອາ ຈັກຂອງພຣະຜູ້ເປັນ ເຈົ້າ. ພວກທ່າ ຊ່າງປະເສີດແທ້ໆ! ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງ

ຄວາມຮູ້ສຶກບຸ ຄູ ຕໍ່ສະຕີໃ ຊີວິດຂອງຂ້າພະເຈົ້າ. ຂ້າພະເຈົ້າເປັ ພະຍາ ເຖິງຄວາມເປັ
ຈິງຂອງການຊົດໃຊ້, ເຖິງຄວາມເປັນພຣະເຈົ້າຂອງພຣະຜູ້ຊ່ອຍໃຫ້ລອດ, ແລະ ເຖິງການພົ້ນພາຂອງ
ສາສ າຈັກຂອງພຣະອົງ. ໃ ພຣະ າມຂອງພຣະເຢຊູຄຣິດ, ອາແມ .
ແຫລ່ງອ້າງອີງ

1. Wallace Stegner, *The Gathering of Zion (The Story of the Mormon Trail 1971)*,
13.

2. Robert D. Putnam and David E. Campbell, *American Grace: How Religion
Divides and Unites Us*, 2010, 233.

3. See *Handbook 2: Administering the Church* (2010), 1.3.1; see also Moses
5:1, 4, 12, 27.

|v4

4. In Andrew D. Olsen, *The Price We Paid: The Extraordinary Story of the Willie
and Martin Handcart Pioneers* (2006), 445.

5. See “Leaves from the Life of Elizabeth Horrocks Jackson Kingsford,” Utah
State Historical Society, Manuscript A 719; in “Remembering the Rescue,”
Ensign, Aug. 1997, 47.

6. ຮວບຮວມ ແລະ ຫຍໍ້ຈາກອີເມວຂຽ ໂດຍ ມໍ ັກາ ເຊກວິກ, ປະທາ ຍິງໜຸ່ມປະຈຳສະເຕກ
ຂອງສະເຕກລາກູ າ ັກູເອ ຄາລິຟໍ ຢ, ແລະ ຄຳປາໄສກ່າວໂດຍ ເລັສລີ ມໍ ເທີ ເຊັ ,
ປະທາ ຍິງໜຸ່ມປະຈຳສະເຕກຂອງສະເຕກມິດເຊີ ວີເອໂຫ ຄາລິຟໍ ຢ.

7. ໃນເລື່ອງຊື່ວ່າ “Why Do We Let Them Dress Like That (ເປັນຫຍັງເຮົາຈຶ່ງປ່ອຍເຂົາ
ໃຫ້ນຸ່ງຖືແບບນັ້ນ)?” (*Wall Street Journal*, Mar. 19–20, 2011, C3), ແມ່ຄົນໜຶ່ງ
ທີ່ເປັນຊາວຢິວໄດ້ສົ່ງເສີມມາດຕະຖານຂອງການນຸ່ງຖື ແລະ ຄວາມສຸພາບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ
ຮັບຮູ້ຕົວຢ່າງຂອງສະຕີຊາວມໍ ມອ .

8. “ຄອບຄົວ: ກາ ປະກາດຕໍ່ໂລກ,” *Liahona* Nov. 2010, 129.

9. See Putnam and Campbell, *American Grace*, 244–45.

10. See Putnam and Campbell, *American Grace*, 504.
11. See Doctrine and Covenants 81:5; ໂມໂຊຢາ 4:26.
12. See Doctrine and Covenants 138:56.
13. *Handbook 2: Administering the Church* (2010), page 22.
14. See *Handbook 2*, 6.1.
15. See *Handbook 2*, 4.5.
16. ເບິ່ງ Emily Matchar, “Why I Can’t Stop Reading Mormon Housewife Blogs (ເປັນຫຍັງຂ້ອຍຈຶ່ງເຊົາອ່ານເລື່ອງກ່ຽວກັບແມ່ບ້ານຊາວມໍມອນບໍ່ໄດ້),” salon.com/life/feature/2011/01/15/feminist_obsessed_with_mormon_blogs.
ສະຕີຜູ້ຕໍ່ສູ້ເພື່ອສິດຂອງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ບໍ່ເຊື່ອວ່າມີພຣະເຈົ້າ ໄດ້ຮັບຮູ້ເລື່ອງນີ້ ແລະ ກ່າວວ່າ ນາງຕິດອ່ານເລື່ອງກ່ຽວກັບແມ່ບ້ານຊາວມໍມອນ.
17. ຈາກກາ ສີ ທະ ຯ ຳປະທາ ສະເຕກ ູກອາໂລຟາ ຕົງກາ ຮາອາກາເມ. ທ່າ ເລໂຮຕາອີ ມາເຕອາກີ (ຜູ້ຊົ່ງຕໍ່ມາໄດ້ຮັບໃຊ້ເປັ ປະທາ ເຜີຍແຜ່ຂອງປາປູອາ ິວກີ ຜອດໂມເລສປີ) ແລະ ຳປະທາ ສະມາຄົມສະຕີສົງເຄາະປະຈຳສະເຕກ າງເລອີ າຕາ ວາເອ້ ູກາ.

18. ເບິ່ງ D’Vera Cohn and Richard Fry, “Women, Men, and the New Economics of Marriage (ຍິງ, ຊາຍ, ແລະ ເສດຖະກິດໃໝ່ຂອງການແຕ່ງງານ),” Pew Research Center, Social and Demographic Trends, pewsocialtrends.org. ຈຳ ວ ກາ ເກີດຂອງ ເດັກນ້ອຍກໍມີນ້ອຍກວ່າທີ່ຜ່ານມາໃນຫລາຍປະເທດ. ສິ່ງນີ້ຖືກເອີ້ນວ່າສະຖິຕິຈຳນວນປະຊາກອນ ຫລຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ.

19. “A Troubling Marriage Trend,” *Deseret News*, Nov. 22, 2010, A14, quoting a report on msnbc.com.

20. See Simon Collins, “Put Family before Money-making Is Message from Festival,” *New Zealand Herald*, Feb. 1, 2010, A2.

21. Gordon B. Hinckley, “Women of the Church,” *Ensign*, Nov. 1996, 69; see also Spencer W. Kimball, “Our Sisters in the Church,” *Ensign*, Nov. 1979, 48–49.

22. “As Sisters in Zion,” *Hymns*, no. 309.

23. Karen Lynn Davidson, *Our Latter Day Hymns: The Stories and the Messages*, rev. ed. (2009), 338–39.